

Andrzej Grudziński
Akademia Ignatianum w Krakowie

Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Praca wsparciem w osiągnięciu dojrzałości ludzkiej i religijnej”

W dniach 9–10 kwietnia 2015 roku odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat: *Praca wsparciem w osiągnięciu dojrzałości ludzkiej i religijnej*, zorganizowana przez Akademię Ignatianum w Krakowie, Związek Męskiej Młodzieży Przemysłowej i Rzemieślniczej w Krakowie (ZMMPiR) oraz Uniwersytet Preszowski. Patronat nad konferencją objęli między innymi: Arcybiskup Metropolita Krakowski, Marszałek Województwa Małopolskiego, Przełożony Prowincji Południowej Towarzystwa Jezusowego w Krakowie, Przewodniczący Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, Rektor Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Rektor Akademii Ignatianum, Dyrektor Instytutu Matteo Ricci w Makao, Dyrektor Teatru Groteska w Krakowie.

Okazją do zorganizowania konferencji stała się 70. rocznica śmierci ks. Mieczysława Kuznowicza, jezuita, założyciela ZMMPiR. Tematyka wystąpień dotyczyła zagadnień związanych z rolą i znaczeniem pracy w kształtowaniu tożsamości człowieka. Oprócz pedagogicznego wymiaru pracy przedstawiono także jej wymiar kulturowy i antropologiczny.

Podczas konferencji przeprowadzono dwie sesje plenarne o charakterze interdyscyplinarnym, prowadzone przez prof. dr hab. Andrzeja Michała de Tchorzewskiego oraz s. dr hab. Annę Walulik CSFN. W trak-

cie trwania pierwszej sesji ks. dr Janusz Mólka SJ przybliżył postać oraz koncepcję pedagogiczną Mieczysława Kuznowicza SJ, zwracając szczególną uwagę na zasadę oddziaływania przez pracę, dzięki której ks. Kuznowicz kształtował wśród młodych ludzi samodzielność, przedsiębiorczość i troskę o dobro wspólne, wzmacniając przy tym ich poczucie wartości i godności. Z kolei prof. dr hab. Tadeusz Aleksander zaprezentował rozwijającą się na początku XX wieku pedagogiczną koncepcję „szkoły pracy”, wpisującą się we współczesne wykorzystywanie pracy w oddziaływaniach dydaktyczno-wychowawczych. Podkreślał przy tym, że „szkoła pracy” propagowała aktywność, będącą naturalną potrzebą dzieci, sięgając przy tym do ich pozaszkolnych doświadczeń, związanych z wytwórczością. Zaznaczał również, że przedstawiciele „szkoły pracy” starali się formować postawy dzieci i młodzieży poprzez wykonywanie pożytecznej działalności związanej z produkcją i wytwarzaniem.

W drugiej części obrad plenarnych jako pierwszy głos zabrał ks. prof. dr hab. Bogusław Milerski, prezentując – z perspektywy pedagogicznej – protestancki etos pracy. Problematykę pracy w nauczaniu społecznym Kościoła katolickiego podjął ks. prof. dr hab. Henryk Skorowski. Podkreślał, że praca jest moralną powinnością człowieka, zaś człowiek jest zawsze podmiotem pracy. Zwrócił również uwagę na konieczność zapewnienia godnych warunków pracy, jej celowość oraz fundamentalne znaczenie prawa do pracy. Z kolei prof. dr hab. Tadeusz Borkowski oraz dr Murat Colak przedstawili wpływ różnic w kulturze pracy na zachowania w pracy na przykładzie Turcji i Polski. Zaprezentowane badania wykazały silny związek pomiędzy kulturą a postawami i zachowaniami w pracy. Referat prof. dr. Keitha Morrisona dotyczył natomiast kolonizacji światów społecznych edukacji przez pracę. Zauważył, że praca wchodzi w świat życia jednostki przez edukację, ta natomiast została urynkowiona i stała się towarem, który można kupić i sprzedać, jak kawałek materiału.

Zarówno w pierwszym, jak i w drugim dniu konferencji obradowano w czterech tematycznych sekcjach: I – Praca i tożsamość osoby w wymiarze naturalnym i religijnym; II – Wielokulturowy wymiar pracy; III – Udział instytucji w aktywizowaniu obywateli; IV – Brak pracy – zagrożeniem rozwoju osoby.

W pierwszej sekcji podejmowano między innymi tematy związane z wychowaniem przez pracę, do pracy i w pracy, a także z pedagogiką pracy nauczyciela, znaczeniem pracy w resocjalizacji nieletnich, readaptacji społecznej, a także w rewalidacji osób z niepełnosprawnością oraz w ich rehabilitacji społecznej. Zwrócono także uwagę na reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na przykładzie działalności Centrów Integracji Społecznej, prawa zawodowe ko-

biet w kontekście obowiązków rodzinnych, jak również wartość godności pracownika. Osobne miejsce w obradach tej sekcji zajęły tematy związane z działalnością twórczą, pracą w schronisku dla nieletnich i zakładzie poprawczym oraz pracą wolontariusza Hospicjum. Podjęto także kwestię wychowania przez pracę i do pracy we „wczesnej” edukacji, odbywającego się poprzez zabawę, prace użyteczne, poznawanie zawodów, naśladowanie prac wykonywanych przez dorosłych.

Tematyka sekcji drugiej oscylowała głównie wokół zagadnień związanych z filozofią pracy, kulturą i antropologią, stojącymi u podstaw wartości pracy człowieka, pedagogiką pracy oraz środowiskami wychowawczymi. Prelegenci podejmowali tematy związane z pracą, będącą podstawą rozwoju osobowości, drogą rozwoju i odpowiedzialności, a także środkiem do rozwoju duchowego i kulturalnego człowieka. Poruszano także problemy dotyczące pedagogicznego i aksjologicznego wymiaru pracy człowieka, wiedzy umożliwiającej rozwój zawodowy nauczycieli, etosu pracy duchowego w kontekście założeń „etyki rozwoju”, dialogicznego wymiaru człowieka i jego pracy, japońskiej koncepcji zarządzania w polskich przedsiębiorstwach Lean Management, czy też szkolenia nauczycieli z zakresu korzystania z tak zwanej Grywalizacji, polegającej na wykorzystywaniu technik znanych, na przykład z gier komputerowych, do modyfikowania zachowań uczniów w sytuacjach niebędących grami, w celu zwiększenia ich zaangażowania (w tym przypadku w celu zachęcenia dzieci do zdrowego odżywiania w szkole).

Uczestnicy trzeciej sesji dyskutowali na temat pracy i społeczeństwa obywatelskiego, rynku edukacyjnego powiązanego z rynkiem pracy, pracy społecznej, czasu wolnego, ekonomii i etyki. W wystąpieniach w szczególności zwracano uwagę na przygotowanie przyszłego nauczyciela do działalności twórczej; pojmowanie pracy jako podstawowego źródła dóbr duchowych i materialnych społeczeństwa oraz ważnego warunku realizacji jednostki; psychologiczne wyznaczniki zadowolenia z pracy wśród nauczycieli; rozumienie pracy w polskim systemie prawnym; nowe wyzwania stojące przed doradztwem edukacyjno-zawodowym oraz poradnictwem zawodowym; kategorie wolności, sumienia i pracy wobec tożsamości jednostki; szkolnictwo wyższe prowadzone przez Kościół; strategię innowacji w sferze oświaty i nauki ze względu na zasady modernizacji systemu oświaty; wartość pracy w percepcji uczniów szkół ponadgimnazjalnych; muzyczną działalność organizacji zrzeszających ludzi pracy; społeczną odpowiedzialność biznesu w kontekście rynku pracy, aksjologiczny wymiar pracy w procesie wychowania, czy też kształtowanie postawy społecznej i obywatelskiej na przykładzie wychowania harcerskiego.

Istotne problemy, związane z przyczyną i konsekwencjami braku pracy, pracą jako wyrazem indywidualizmu i przywilejem, a także emigracją, zostały poruszone w sekcji czwartej. Wystąpienia były skoncentrowane między innymi wokół społeczno-etycznego wymiaru pracy, tymczasowości zatrudnienia jako zagrożenia dla rozwoju człowieka, dezintegracji równowagi między pracą a sferą osobistą, wychowawczych skutków zarobkowych wyjazdów rodziców za granicę, pracoholizmu, zjawiska „kłamstwa edukacyjnego”, pracy jako czynnika doskonalenia moralnego osobowości, aktywności zawodowej kobiet czy też powściągliwości i pracy jako środków wychowania do wartości we współczesnej przestrzeni pedagogicznej.

Ponadto w drugim dniu konferencji ks. prof. dr hab. Zbigniew Marek SJ poprowadził dyskusję panelową na temat: „Praca i integralny rozwój człowieka”, w której wzięli udział: dr hab. Krystyna Ablewicz z Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr hab. Barbara Baraniak z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, s. dr hab. Maria Loyola-Opiela z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, dr hab. Danuta Wosik-Kawala z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i dr Janusz Krzysztofik z Instytutu Zarządzania Wiedzą.

W czasie panelu między innymi przedstawiano pracę jako rodzaj aktywności człowieka ukierunkowanej na dobro osobiste, która powinna „współgrać” z poczuciem dobra wspólnego. Podkreślano także, że wczesny etap rozwoju jest fundamentalny dla całościowego rozwoju człowieka. Dlatego w kontekście pracy ważne jest w tym okresie wzbudzanie w dziecku chęci „bycia kimś” w przyszłości, jak również zwracanie uwagi na zainteresowania dziecka.

Oprócz referatów i dyskusji na szczególną uwagę zasługiwał artystyczny przegląd muzyczno-teatralnych zdolności wychowanków Bursy Szkół Średnich ZMMPiR, który w ramach konferencji odbywał się w Teatrze Groteska.

W konferencji wzięli udział prelegenci z 46 ośrodków naukowych i instytucji z Polski, a także Chin, Chorwacji, Słowacji, Turcji, Ukrainy, Węgier i Włoch, działających w 30 miastach: Bydgoszczy, Częstochowie, Dąbrowie Górniczej, Debreczynie, Foggii, Gdańsku, Gliwicach, Izmirze, Kaliszu, Kielcach, Koszalinie, Krakowie, Krośnie, Lublinie, Łodzi, Macau, Mysłowicach, Nitrze, Nowym Sączu, Poznaniu, Preszowie, Radomiu, Rijecie, Rzeszowie, Rzymie, Słupsku, Świeciu, Warszawie, Zagórzanach i Żytomierzu.

W koncepcji pedagogicznej Mieczysława Kuznowicza praca stanowiła istotny element integralnego rozwoju człowieka. Konferencja *Praca w sparcie w osiągnięciu dojrzałości ludzkiej i religijnej*, przypominając jego

życie i działalność ukazała równocześnie wychowanie do pracy i przez pracę jako istotny element życia, dzięki któremu człowiek rozwija się, nabywa wiedzę oraz kształtuje własne umiejętności, zachowania i postawy.

